

Критеријуми оцењивања - Српски језик и књижевност

Шта се оцењује?

- Степен остварености циљева на основу исхода и стандарда постигнућа ученика (прописаних или прилагођених/измењених);
- Ангажовање ученика у настави (однос према раду, интересовање, мотивација, активно учешће, сарадња);
- Напредовање у односу на претходни период.

Општа правила оцењивања

- На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи бивају обавештени о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.
- Наставник је дужан да обавести ученике о наставним садржајима који ће се проверавати према распореду најкасније пет дана пре провере.
- Ако након писмене провере постигнућа више од половине ученика једног одељења добије недовољну оцену, писмена провера се поништава за ученика који је добио недовољну оцену.
- Оцена са писмене провере може бити поништена и ученику који није задовољан оценом.
- Писмена провера понавља се једанпут и може да буде организована на посебном часу.
- Након поништене писмене провере, а пре организовања поновљене, наставник је дужан да одржи допунску наставу, односно допунски рад.
- Ученик и родитељ има право на образложење оцене, као и право увида у рад ученика (писмене радове, контролне задатке, тестове знања, производе практичног рада, презентације и др.) на основу кога је оцена дата.
- Писмени задаци су провера савладаности писменог изражавања ученика и подразумевају учеников самостални рад. Уколико наставник утврди да је ученик преписао туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену недовољан (1)
- Ученику се не може умањити оцена из предмета због односа ученика према ваннаставним активностима или непримереног понашања у школи.
- Оцена је јавна и саопштава се ученику одмах по добијању, са образложењем. Образложење оцене садржи препоруку које активности ученик треба да предузме у даљем раду.

Како се оцењује?

Оцењујемо у складу са актуелним правилником о оцењивању за основну школу који предвиђа да ученици буду оцењивани сумативно и формативно.

Колико често се оцењује?

- Сумативно – бар две оцене у сваком класификационом периоду: писмени задатак (4 пута годишње), заказана контролна вежба (бар 2 пута годишње), збирна оцена из педагошке свеске (2-4 пута годишње), усмено одговарање (2-4 пута годишње)
- Формативно – иницијални тест, писмени задатак (уз сумативну оцену), свакодневна евиденција ангажовања, постигнућа и напредовања ученика у свесци наставника;

Критеријуми оцењивања

Писмени задаци (формативно и сумативно)

1) Садржај/тема

Оцена 4/5

- Ученик је добро одабрао примере којима може да аргументује став о задатој теми;
- Грађа је богата и адекватна.

Оцена 3

- Основна теза (став, поглед на тему) није представљена у довољној мери јасно;
- недовољно јасно и прегледно саопштена;
- недовољно грађе, (непоткрепљено, уопштено)

Оцена 1/2

- Основна идеја није саопштена;
- Грађа или њени делови нису у вези са темом, односно недовољно исказана повезаност текста;
- Садржаји се везују за препричавање фабуле.

2) Организација и структура задатка

Оцена 4/5

- Грађа је организовано изложена;
- Одабрана грађа има видљиву и логичку језичко - смисаону повезаност;
- подела грађе на уже мисаоне целине (пасусе, одељке) сврсисходна и, с обзиром на компактност тих целина, оправдана;
- свака реченица је нова мисао, без таутологије (сем кад она има стилско оправдање);
- Мисли се развијају прогресивно, напредујући према пуном одговору на тему;
- Јасно је.

Оцена 3

- Логичност редоследа излагања није поштована у довољној мери;
- Подела на пасусе (одељке) је у неким случајевима неоправдана и механичка;
- Не развијају се мисли прогресивно, има понављања или враћања.

Оцена 1/2

- Несређена и нејасна форма приповедања која губи ток или га нема;
- Тешко се стиче слика о целовитости текста, описивање је неадекватно;
- Мисао нејасна и неразвијена, нема јасних целина.

3) Језик и правопис

Оцена 4/5

- Богата и примерена лексика (разноврсност и оригиналност у избору речи у оквирима књижевног стандарда или функције датог језичког изражавања);
- Синтаксички јасно обликовање исказа (јасна и прецизна реченица, прилагодљивост облику казивања – субјективан или објективан однос према датој предметности, без сувишног или недовољног у реченичкој структури);
- Поштовање правописних правила на високом нивоу.

Оцена 3

- Сиромашан лексички фонд, употреба речи непознатог и неадекватног значења;
- Честа употреба фраза које немају своје стилско оправдање, устаљеност израза, понављања речи;
- Синтаксички коректно, али компликовано обликовање исказа (непотребно дуга и мање јасна реченица, нижа прилагодљивост форми приповедања – субјективан или објективан однос према датој предметности.);
- Погрешно писање слова, речи и интерпункције, недоследности у писању негације, гласовних промена.

Оцена 1/2

- Језик недефинисан и сиромашан препун колоквијализама, и неадекватно употребљеног жаргона;
- Избор речи без логичког разлога и унутрашње логике текста;
- Нејасно и компликовано;
- Правописно некоректно, понављање неправилних језичких облика (грешке у писању негације, гласовних промена, облика речи);
- Недопустиве грешке у односу на узраст ученика.

4) Уредност

Оцена 4/5 - Чист, прегледан и уредан задатак.

Оцена 3 - Задатак има мрље, жврљотине које нарушавају изглед текста, али не утичу на читљивост текста.

Оцена 1/2 - Неуредан и нечитак задатак

5) Посебности ученика

- Индивидуалност;
- Оригиналност у приступу теми и језичко-стилском изразу

Контролни задатак (сумативно)

Бројчани критеријум који важи за тестове или за друге врсте бодовних задатака:

0-34% недовољан 1

35-54% довољан 2

55-69% добар 3

70-84% врлодобар 4

85-100% одличан 5

Иницијални тест се оцењује формативно, а завршни сумативно у Дневник по већ утврђеном бодовању.

Педагошка свеска (формативно и сумативно вредновање)

У Педагошкој свесци свакодневно пратимо и вреднујемо постигнућа и ангажовање ученика (формативно), а два пута годишње та запажања уобличимо у оцену (сумативно) и унесемо у Дневник.

У Педагошкој свесци бележимо:

- **усмени одговори** ученика (критеријуме видети ниже)
- **лектира**
  - прочитана лектира, ангажовање на часу и уредно вођен Дневник читања (5 или 4)
  - Делимично прочитана лектира, обавештеност о целокупном делу, ангажовање на часу и уредано вођен Дневник читања (3 или 2)
  - Непрочитана лектира (1)
- **петнаестоминутне провере** (Оцењују се по истом бодовању као и контролни задаци, али оцена се уписује у педагошку свеску, а ученику се даје усмено повратна информација шта треба да унапреди)
- **домаћи задаци** (Ученици добијају +/- за свој рад (четири + дају оцену 5; четири – дају оцену 1. Оцена се уноси у Педагошку свеску, а збирно с а другим оцена ма из свеске преноси се у Дневник.)
- **учешће на такмичењима** (за остварен пласман на окружни и републички ниво такмичења (5 у Дневник)
- **диктат** (у склопу иницијалног тестирања и као вежбање; оцењује се формативно).
- **говорне вежбе**
- **рецитовање**
- **провере читање**
- **уредност свеске** (сумативно једном годишње у Педагошку свеску)
- **учешће у пројектима**
- **рад у секцији** (Ученици који су дали знатан допринос раду секције добијају оцену 5 у Дневник на крају школске године)
- **индивидуални задаци** (критеријуме видети ниже)
- **групни рад** (критеријуме видети ниже)
- **и др.**

Усмене провере знања

- У току полугодишта најмање **једна** оцена треба да буде на основу **усмене** провере постигнућа ученика.
- Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, **домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада**, рада на пројектима и друго.
- Оцењивање се врши континуирано, на сваком часу.
- Ученици чије знање наставник проверава на часу усменим путем бирају се методом случајног одабира, према жељама ученика да тог дана одговарају усменим путем, или у договору са наставником.
- **Учеников успех на усменим проверама знања вреднује се на следећи начин:**
  - **Одличан (5)**

Ученик на постављено питање одговара самостално, и показује висок ниво познавања градива, одговара на потпитања наставника без помоћи наставника и самостално повезује знања уводећи и појмове и појаве које се тичу других предмета, или на начин који показује висок степен развијености међупредметних компетенција. Успешно решава задатке на свим нивоима постигнућа (почев од препознавања градива до примене наученог на новим примерима). Успешно актуализује своја знања и повезује их са стварним примерима из живота.

- **Врлодобар (4)**

Ученик самостално одговара на питања, уз минималну помоћ и погрешке, добро познаје појмове који се тичу градива, не лута по теми постављаног питања, самостално одговара на потпитања која даје наставник, или уз малу помоћ наставника. Успешно решава задатке на свим нивоима постигнућа, уз малу помоћ наставника.

- **Добар (3)**

Ученик познаје градиво, уме да препозна појмове који се тичу градива и да их репродукује, уз помоћ наставника уме да одговори на потпитања, али често греша. Не открива узрочно-последичне везе и не може самостално закључивати о њима. Одговара на питања основног нивоа и задатке које је наставник већ давао на часу. Показује занимање и труди се, упркос свему.

- **Довољан (2)**

Ученик може набројати, именовати или уз помоћ наставника дефинисати само основне појмове, стално га треба подсећати и усмеравати у одговорима наводити на тачна решења и уз помоћ наставника је у стању да реши задатке основног нивоа. Отежано повезује дате чињенице и често греша у примени знања.

- **Недовољан (1)**

Ученик није савладао основне појмове које садржи тема коју одговара, не показује интересовање да уз помоћ наставника пронађе одговоре, одговара са „не знам“ и „дајте ми један“, не жели усмено да одговара кад на њега дође ред или када га наставник позове да одговара

Посебни (индивидуални) задаци:

Ако ученик има задатак да спреми **презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај**, оценом одличан (5) може се оценити презентација (дигитални алат) урађена по следећим критеријумима:

1. презентација садржи највише десет слајдова
2. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја
3. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след
4. презентација не поседује граматичке и правописне грешке
5. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.

Уколико је задатак површно одрађен, преузет са интернета, или само преузет текст без критичког односа према садржају, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитивн одговор води у педагошкој свесци наставника.

Рад у групи:

Рад у групи се оцењује у свеску и улази збирно са осталим оценама у Дневник. Ученици за групни рад добијају две оцене: **заједничку** (коју даје наставник за целу групу) и **појединачну** (коју група даје сваком члану на основу спремности на сарадњу и доприносу у решавању задатка).